



Kruklanki, dnia 28.02.2025r.

Zn.spr.: ZG.7212.5.2025

**Regionalna Dyrekcja
Ochrony Środowiska
w Olsztynie**

Dotyczy: rezerwatu przyrody Piłackie Wzgórza.

Nadleśnictwo Borki po przeprowadzonej inwentaryzacji drzewostanów na terenie rezerwatu przyrody „Piłackie Wzgórza” (mapa w załączeniu) z ogromnym niepokojem dostrzega gwałtowny proces zamierania świerka spowodowany gradacją kornika drukarza. Decyzja RDOŚ Olsztyn wyrażona w piśmie WOPN.6201.15.2024.AKR z dnia 31.05.2024r. zakazująca usunięcia drzew zasiedlonych o masie 1 400 m³ doprowadziła w ciągu kilku miesięcy do wydzielenia się posuszu świerkowego o szacowanej masie ok. 50 000 m³. Powierzchnia zredukowana drzewostanów ulegających rozpadowi wynosi ok. 100 ha z czego 50 ha stanowi powierzchnia otwarta w formie mniejszych lub większych luk. Jednym z argumentów braku akceptacji wniosku nadleśnictwa co do potrzeby uprzątnięcia drzew zasiedlonych było spodziewane silne doświetlenie niższych partii lasu mające niekorzystnie wpływać na warunki wilgotnościowe osłabiające drzewostany rezerwatu. Wobec faktu, że obecnie zamarło wielokrotnie więcej drzew niż pierwotnie wnioskowano, należy zauważyć, że doświetlenie dna lasu (licząc proporcjonalnie) jest trzydzieści pięć razy większe niż w chwili złożenia wniosku.

Postulat ochrony biernej i obserwacji naturalnych procesów stoi w oczywistej sprzeczności z występowaniem na terenie rezerwatu Piłackie Wzgórza gatunków obcych takich jak dąb czerwony i daglezia zielona. Pozostawienie obszaru rezerwatu bez jakiegokolwiek ingerencji, nie dość że, doprowadzi do zamarcia reszty świerczyn to ułatwi spontaniczne i niekontrolowane rozprzestrzenianie się gatunków obcych.

Poniżej zestawienie występowanie gatunków obcych na terenie rezerwatu Piłackie Wzgórza:

Adres leśny	Powierzchnia [ha]	Gatunek	Warstwa	Udział	Wiek
01-04-2-02-182 -a -00	2,76	DB.C	DRZEW	MJS	40
01-04-2-02-185 -j -00	24,30	DB.C	DRZEW	MJS	27
01-04-2-02-192 -a -00	19,05	DB.C	NAL	1	9
01-04-2-02-192 -d -00	0,64	DB.C	DRZEW	MJS	32
01-04-2-02-193 -a -00	15,78	DB.C	PODSZ		
01-04-2-02-193 -c -00	3,26	DB.C	DRZEW	MJS	34
01-04-2-02-200 -c -00	33,27	DB.C	NAL	10	12
01-04-2-02-200 -j -00	0,62	DB.C	NAL	10	9
01-04-2-02-183 -a -00	5,25	DG	DRZEW	MJS	75

Dąb czerwony, co obrazuje powyższe zestawienie występuje w rozproszeniu w wydzieleniach o łącznej powierzchni około 100 ha. Do tego należy dodać występowanie w jednym z wydzieleni dąglezji zielonej. To wszystko w rezerwacie o powierzchni nieco ponad 270 ha, w którym około 50 ha świerczyn uległo powierzchniowemu rozpadowi.

Zadania ochronne ustanawiane są w celu m.in. identyfikacji, oceny i eliminacji potencjalnych zagrożeń. W przypadku rezerwatu Piłackie Wzgórza jednym z zagrożeń było opisane przez autorów (czyli de facto przez RDOŚ w Olsztynie) w zadaniach ochronnych zagrożenie ze strony szkodników wtórnych. Mimo tego, w obliczu gradacji brak zgody organu na realizację dopuszczonych zadaniami ochronnymi działań doprowadził do daleko idących zmian w rezerwacie. Zmiana paradygmatu ku ochronie biernej motywowana wagą obserwacji naturalnych procesów wobec możliwej ekspansji gatunków obcych nie pozwoli osiągnąć atrybutu „naturalności”. Rozpad drzewostanów wzmaga także zagrożenie erozją i degradacją unikatowej rzeźby terenu rezerwatu.

Widząc rozdzźwięk pomiędzy stawianymi sobie celami a kierunkiem zmian w rezerwacie Nadleśnictwo Borki wnosi o zrewidowanie stanowiska przez RDOŚ Olsztyn w pełni uwzględniające cele ochrony rezerwatu poprzez:

1. Dostosowanie obowiązujących rygorów ochrony do nowej sytuacji w jakiej znalazł się rezerwat.
2. Uaktualnienie zadań ochronnych ukierunkowane na likwidację gatunków obcych.
3. Uaktualnienie zadań ochronnych polegające na usunięciu z powierzchni rezerwatu drzew zasiedlonych przez szkodniki wtórne celem zatrzymania gradacji (posusz czynny szacowany jest na około 15 000 m³ – owady w różnych stadiach

rozwojowych zimujące pod korą larwy, poczwarki i imago) oraz umożliwiające odnowienie lasu (bez przygotowania gleby) gatunkami lekkonasiennymi (głównie brzoza) na powierzchniach powstałych luk po usuniętych drzewach.

Pozyskanie drewna zasiedlonego możliwe jest bez użycia ciężkiego sprzętu, zrywka wyłącznie nasiębierna co wyeliminuje groźbę degradacji form ukształtowania terenu (morena czołowa). Odnowienie powierzchni ustabilizuje glebę, zapobiegnie jej erozji (korzenie drzew) i zainicjuje, przyspieszy procesy obsiewania się gatunków lekkonasiennych pozytywnie wpływając na siedliska i krajobraz rezerwatu.

4. Umożliwienie realizacji postulatów zawartych w dotychczasowo obowiązujących zadaniach ochronnych (wynikających z zarządzenia RDOŚ Olsztyn nr 34 z dnia 14 sierpnia 2023 r. – dotyczących bieżącego usuwania drzew zasiedlonych przez kornika drukarza w rezerwacie „Piłackie Wzgórze” po uzyskaniu akceptacji RDOŚ Olsztyn.

Gradacja zmieniła obraz Piłackich Wzgórz na wiele lat. Górzące, majestatyczne świerczyny zamarły lub zamrą wkrótce. Sytuacja w jakiej znalazł się rezerwat wymaga nowego podejścia, zupełnie innego niż te sprzed gradacji. Ufamy, że jest możliwa refleksja nad dotychczasowym sposobem postępowania, która umożliwi podjęcie działań mających na celu poprawę stanu rezerwatu.

Krzysztof Miszkiel

Nadleśniczy

*(podpisano elektronicznym podpisem
kwalifikowanym)*

Do wiadomości

1. RDLP w Białymstoku,
2. Urząd Gminy w Pozezdrzu,
3. Urząd Gminy w Kruklankach.

Załączniki

1. Mapa